

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИНАМ

Влас Д. О.

*студент II курсу магістратури
за спеціальністю 262 – Правоохоронна діяльність
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Розвиток системи інформаційних ресурсів, використання засобів їх обробки, одержання, використання, поширення та зберігання інформації – це суспільні процеси, що дуже динамічно розвиваються в Україні. Вони мають, безумовно, позитивний вплив на подальший розвиток суспільства, однак деякі аспекти цього розвитку набули негативного змісту у вигляді кримінальних правопорушень у цій сфері. Фактично на сьогодні випадки кіберзлочинів перетворилися на розповсюджені види комп'ютерної злочинності.

Фундаментом для наукових пошуків у зазначеному напрямі є наукові роботи: з теорії управління О. М. Бандурки, В. Т. Білоуса, Є. В. Додіна, Д. П. Калаянова, В. К. Колпакова, В. М. Плішкіна; з кримінального права – М. І. Бажанова, М. Й. Коржанського, М. І. Мельника, В. В. Сташиса, Є. Л. Стрельцова, В. Я. Тація, П. Л. Фріса, М. І. Хавронюка; з кримінології – О. М. Джужі, В. М. Дрьоміна; з криміналістики і теорії оперативно-розшукової діяльності – В. О. Глушкова, Д. Й. Никифорчука, С. О. Орлова, О. А. Самойленко, Д. М. Цехана та ін. [зокрема, див: 1–2].

Водночас, актуальним завданням на сьогодні залишається комплексний аналіз проблем організації діяльності правоохоронних органів по боротьбі з кіберзлочинністю та розробка відповідних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності цього напрямку протидії злочинності.

Аналіз зазначених та інших публікацій дозволяє визначити ряд напрямів, у яких повинно вирішуватися зазначене актуальне наукове завдання.

Кіберзлочинність – це сукупність кіберзлочинів (кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем, комп'ютерних мереж), що характеризується: застосуванням високих інформаційних технологій; міжнародним характером; латентністю, професійністю та організованістю. Найбільш суспільно небезпечною формою кіберзлочинності є організовані її прояви, а однією з основних ознак виступає саме організованість.

Систематизація та вдосконалення законодавства України у сфері суспільних інформаційних відносин розглядається як один із шляхів боротьби з кіберзлочинністю, зокрема такою, що має ознаки організованої.

На сьогодні можна впевнено констатувати, що в Україні сформовано нову галузь права – інформаційне право, що дуже стрімко розвивається та, наразі, на рівні законодавчих актів представлено Законами України: «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про Національну програму інформатизації», «Про захист персональних даних», «Про медіа», «Про державну таємницю», «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України».

Сучасний стан кіберзлочинності характеризується найбільш високим її рівнем в кредитно-фінансовій та банківській сферах.

Кіберзлочини з точки зору кримінального законодавства характеризуються наступними положеннями:

- родовий об'єкт – суспільні відносини у сфері використання та збереження інформаційних (комп'ютерних) ресурсів та засобів їхнього забезпечення (комп'ютерів, комп'ютерних систем та мереж, та мереж електрозв'язку);

- об'єктивна сторона характеризується як активними діями, так і бездіяльністю, а також настанням суспільно небезпечних наслідків;

- суб'єкт може бути як загальний, так і спеціальний, але він повинен мати певний рівень знань та навичок у галузі використання комп'ютерних технологій, хоча законодавець не ставить це за вимогу, але це зумовлено специфікою даної групи кримінальних правопорушень;

- суб'єктивна сторона полягає як у формі умислу, так і необережності, мотиви та мета значення для кваліфікації не мають.

Основними суб'єктами національної системи кібербезпеки, згідно із ч. 2 ст. 8 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», є Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національна поліція України, Служба безпеки України, Міністерство оборони України та Генеральний штаб Збройних Сил України, розвідувальні органи, Національний банк України. В структурі Національної поліції України протидію кіберзлочинам здійснюють підрозділи Департаменту кіберполіції.

Боротьба з кіберзлочинами складається з трьох основних напрямків діяльності: попередження комп'ютерних кримінальних правопорушень, загальна організація боротьби з кіберзлочинністю та правоохоронна діяльність, спрямована на виявлення, припинення та розкриття

кіберзлочинів, застосування заходів кримінальної відповідальності і покарання стосовно осіб, які їх вчинили. Попереджувальна діяльність, як одна із форм боротьби зі злочинністю, передбачає як загальнодержавні заходи економічного, ідеологічного, правового і виховного характеру, так і спеціальні – організаційні, технічні, програмні та криптографічні заходи.

Вдосконалення роботи по зазначених напрямках діяльності можливо за рахунок підвищення ефективності управлінських функцій (планування, прогнозування, регулювання, організації виконання, обліку і контролю) та забезпечувальних функцій (кадрової, фінансової, матеріально-технічної, інформаційно-аналітичної).

Удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення роботи підрозділів кіберполіції на сьогодні здійснюється у напрямі постійної оптимізації технологій кримінального аналізу, що у сучасній практиці є пріоритетом в роботі правоохоронних органів, що належать до основних суб'єктів національної системи кібербезпеки.

Література:

1. Самойленко О. А. Особливості розслідування викрадень майна, вчинених із використанням комп'ютерних технологій : монографія. Київ, 2009. 328 с.
2. Цехан Д.М. Використання високих інформаційних технологій в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ : монографія. Одеса: Юридична література, 2011. 216 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-9>

МІЖНАРОДНІ УНІВЕРСАЛЬНІ ІНСТИТУЦІЇ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Григорян К. К.

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 293 – Міжнародне право
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Одним із найважливіших елементів інституційного механізму державного управління охороною здоров'я є державна політика, яка впливає та регулює систему охорони здоров'я. Значний вплив має